



Europejski

samorząd

RANKING WYKORZYSTANIA FUNDUSZY UNIJNYCH

Czwartek 18 LIPCA 2013

Biorą najwięcej euro z Unii

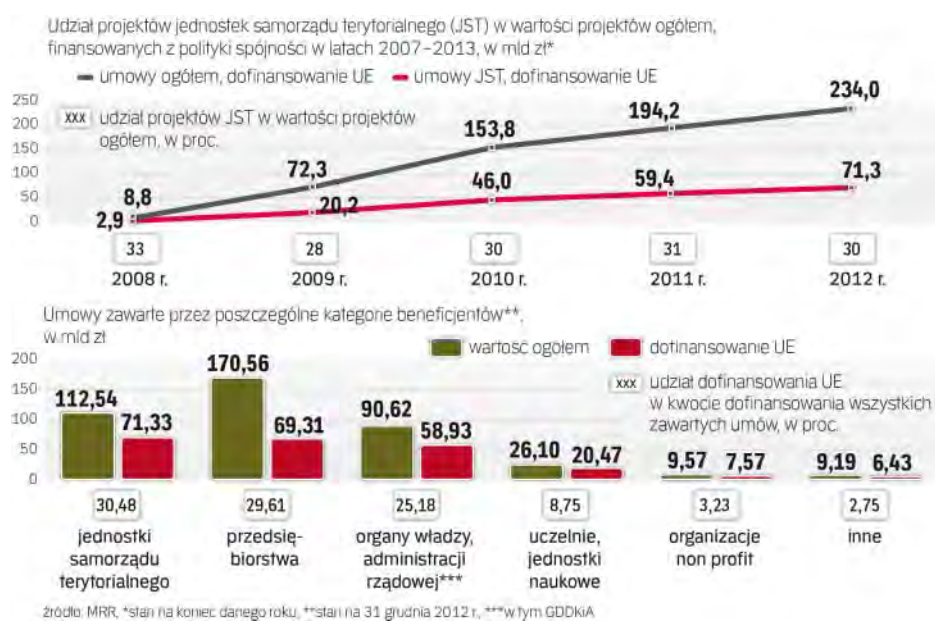
FUNDUSZE UE | Do końca ubiegłego roku samorzady sięgnęły po 71,3 mld zł dotacji. To 30 proc. rozdzielonych już pieniędzy z Brukseli.

ARTUR OSIECKI

Z danych wynika, że jednostki samorządu terytorialnego są głównym odbiorcą pomocy unijnej na lata 2007-2013. Dostały 71,3 mld zł, więcej niż przedsiębiorstwa (69,3 mld zł) i administracja rządowa (58,9 mld zł). Do końca ubiegłego roku jednostki samorządu terytorialnego były w trakcie realizacji projektów (lub już je zakończyły) o wartości 112,5 mld zł (podpisane umowy). Na inwestycje te Bruksela dorzuca 71,3 mld zł, czyli około 64 proc. W sumie gminy, powiaty i województwa wykorzystują 30 proc. wszystkich pieniędzy europejskich.

– Wyraźnie widać, że samorzady są najbardziej aktywnymi beneficjentami funduszy unijnych. Dzięki tej aktywności zmienia się Polska gminna i powiatowa – mówi Jerzy Kwieciński, ekspert Business Centre Club, wcześniej wiceminister rozwoju regionalnego. – Wójtowie, burmistrzowie, prezydenci zachowują się trochę jak przedsiębiorcy. Następuje ogólna profesjonalizacja lokalnej administracji, którą wymuszają m.in. pieniądze unijne. Samorządowcy, dbając o swój teren, inwestują pieniądze z lokalnych budżetów i zdobywają środki, głównie unijne, z zewnątrz. Chcą zapewnić jak najwyższy poziom życia w swojej gminie, w tym poziom usług publicznych. Dbają również o rozwój gospodarki. Ci, którzy robią to najlepiej, zostają liderami rankingu obejmującego wykorzystanie funduszy UE.

DOTACJE, KTÓRE TRAFIŁY DO JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO



WYBRANE EFEKTY REALIZACJI REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2007-2013

Od uruchomienia programów regionalnych do końca czerwca 2013 r. wybudowano łącznie prawie 500 km dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich. Przebudowano 5889 km dróg. Poza tym wybudowano bądź przebudowano 94 km linii kolejowych. Kupiono lub zmodernizowano 72 jednostki taboru kolejowego o pojemności 12,2 tys. miejsc i 802 sztuki taboru komunikacji miejskiej o pojemności

58,8 tys. miejsc (w tym ostatnim przypadku większość inwestycji to zakup nowych autobusów). Wybudowano i oznakowano 638 km ścieżek rowerowych. Zmodernizowano bądź wybudowano ponad 5000 km sieci kanalizacji sanitarnej. Powierzchnia terenów uzbrojonych pod inwestycje wyniosła 3660 ha. Udostępniono też 1905 publicznych punktów dostępu do Internetu. ■

Laureaci rankingu

W tegorocznej edycji konkursu „Europejski samorząd” liderami zostały: Gdańsk w kategorii miast na prawach powiatu, Uniejów (województwo łódzkie) w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz Mielnik (województwo

podlaskie) w kategorii gmin wiejskich.

Gdańsk w rankingu „Rz” dwukrotnie, w latach 2010 i 2011, plasował się na 36. pozycji. Rok temu przesunął się na 21. miejsce, by w tym roku zwyciężyć. Wygrana to między innymi efekt rosnącego zaawansowania dużych inwestycji infrastrukturalnych, jak i nowych umów, w tym wielkiej ponadmiliardowej dotacji z programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” na Trasę Słowackiego (połączenie lotniska z gdańskim portem morskim).

W kategorii miast na prawach powiatu dobre wyniki z

poprzedniego roku potwierdziły Krosno i Olsztyn. Nie dość, że oba miasta utrzymały się w czołowej dziesiątce zestawienia, to jeszcze poprawiły swoje lokaty. Krosno awansowało z ósmego miejsca na drugie, a Olsztyn z siódmego na czwarte. Dobrze z dotacjami radzi sobie też Lublin. Rok temu był czwarty, teraz jest siódmy.

W kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich tegoroczny zwycięzca, Uniejów, obronił pierwsze miejsce z ubiegłego roku. Uniejów wyrasta na lidera w tej kategorii samorządów w ostatnich latach. Wygrał w

towanych przez Unię inwestycji. Gmina pozyskała na nie pieniądze zarówno z programu regionalnego województwa podlaskiego, jak i trzech programów krajowych („Innowacyjna gospodarka”, „Kapitał ludzki”, „Rozwój Polski w wschodniej”). Potrafi więc sięgać po dotacje europejskie z różnych źródeł.

W tej kategorii w czołowej dziesiątce utrzymała się jedynie jedna gmina – Solec Zdrój. Awansowała z czwartej na trzecią pozycję. Dwa lata wcześniej była 33.

Na co wydają gminy

Zwycięzcy rankingu i pozostałe samorzady pozyskują unijne dofinansowanie głównie na przedsięwzięcia transportowe, m.in. budowę i modernizację dróg gminnych i powiatowych, ale też na zakup taboru czy budowę ścieżek rowerowych. Druga ważna grupa inwestycji to te związane z gospodarką wodno-ściekową, w tym budową sieci wodociągowej i sanitarnych. Samorzady budują też publiczne punkty dostępu do Internetu, uzbrajają tereny pod inwestycje, przeciwdziałają wykluczeniu cyfrowemu, inwestują w infrastrukturę ochrony zdrowia, szkolnictwa i kultury. Za dotacje powstają też nowe obiekty turystyczne. ■

Rozmowa z Elżbietą Bieńkowską, ministrem rozwoju regionalnego, E2 Ranking samorządów najefektywniej wykorzystujących fundusze unijne E2-3 Zwycięzcy rankingu E4

27,8 mld €

dostaną województwa na nowe programy regionalne 2014-2020

2013, 2012 i 2010 r. (w 2011 r. był na miejscu 26.).

Poza liderem zmieniła się cała pierwsza dziesiątka w tej kategorii, co może świadczyć o tym, że stałe pozyskiwanie dotacji jest trudne (Uniejów otrzymuje m.in. granty z programu regionalnego województwa łódzkiego na kolejne etapy swojej sztandarowej inwestycji, jaką są uniejowskie termy). Jediną gminą z ubiegłorocznej dziesiątki (szóste miejsce), która i w tym roku znalazła się wysoko (11. miejsce), jest Nowe Warpno.

W kategorii gmin wiejskich wygrał podlaski Mielnik, który rok temu zajął 16. miejsce. Nowy lider realizuje wiele do-

OPINIA



PAWEŁ ORŁOWSKI | WICEMINISTER ROZWOJU REGIONALNEGO

Wszystkie województwa dobrze sobie radzą z realizacją regionalnych programów operacyjnych na lata 2007-2013. Zawarte umowy obejmują już blisko 90 proc. dostępnej puli. Najwięcej pieniędzy województwa przeznaczyły na transport oraz na badania, rozwój, innowacje i przedsiębiorczość. Trzecim pod względem wartości obszarem wsparcia są inwestycje w infrastrukturę społeczną. Zmiany zachodzące na poziomie lokalnym, począwszy od inwestycji infrastrukturalnych, skończywszy na wsparciu mikroprzedsiębiorstw, przekładają się na wzrost

konkurencyjności regionów i poziom życia mieszkańców. Dane te dobrze roją na przyszłość i przekonują nas do podjęcia decyzji o dalszej decentralizacji systemu wdrażania funduszy unijnych. W latach 2014-2020 regiony będą zarządzały większą niż obecnie pulą europejskich pieniędzy. I co za tym idzie, będą w większej mierze odpowiedzialne za realizację unijnych i krajowych strategii rozwojowych. W ich gestii znajdzie się prawie 60 proc. środków przyznanych Polsce z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. ■

DLA „RZ”

OPINIA



WALDEMAR SĘUGOCKI | POSEŁ, B. WICEMINISTER ROZWOJU REGIONALNEGO

Modernizacja Polski dzięki funduszom pochodzącym z budżetu Unii Europejskiej odbywa się na różnych poziomach zarządzania państwem, od centralnego przez regionalny po lokalny. Samorzady, szczególnie gminne, stanowią najliczniejszą grupę biorców europejskiej pomocy. Z coraz większą swobodą, będącą konsekwencją wieloletnich już doświadczeń, ale również z większą rozmyślnością i odpowiedzialnością, zorientowaną na inwestycje prorozwojowe, samorzady sięgają po środki z programów krajowych i regionalnych. Skala i odpowiedzialność w

inwestowaniu sprawiają, że poziom życia oraz konkurencyjność Polski wzrasta wraz z kolejnymi transferami środków europejskich. Jednak zachodzące zmiany, zarówno te w wymiarze globalnym, jak i europejskim, wymagają starannego zdefiniowania celów rozwojowych w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020, i to na wszystkich poziomach, tak aby proces inwestowania środków publicznych – i tych krajowych, i tych pochodzących z budżetu UE – sprzyjał wzrostowi potencjału Polski oraz sprostaniu wyzwaniom współczesności. ■

DLA „RZ”




FUNDUSZE UNIJNE - GMINY MIEJSKO - WIEJSKIE

poz.	poz.	Gmina	Województwo	Suma punktów	Przychody z UE w 2012 r. (zł/osoba)	Umowy podpisane w 2012 r. (zł/osoba)	Liczba podpisanych umów (szt.)
1	1	Uniejów	tódzkie	55,32	4 024	356	4
2		Karpacz	dolnośląskie	49,49	1 727	1 854	2
3		Czechowice-Dziedzice	śląskie	48,88	123	3 014	2
4		Biłgoraj	lubelskie	42,72	714	2 075	3
5		Przemków	dolnośląskie	42,56	1 714	1 483	1
6		Połaniec	świętokrzyskie	36,45	1 122	1 182	5
7	65	Nisko	podkarpackie	31,74	846	1 325	2
8	51	Gliniojeck	mazowieckie	29,49	2 076	252	2
9		Kock	lubelskie	29,02	754	1 295	1
10	19	Kołobrzeg	zachodniopomorskie	27,58	503	1 303	2
11	48	Kartino	zachodniopomorskie	25,32	830	822	3
12	6	Nowe Warpno	zachodniopomorskie	24,71	1 407	518	1
13		Kisielice	warmińsko-mazurskie	24,49	2 062	12	1
14		Gostynin	mazowieckie	22,31	733	778	2
15		Szczucin	małopolskie	21,76	686	693	3
16	98	Wista	śląskie	21,65	328	702	6
17		Tolknicko	warmińsko-mazurskie	21,51	845	640	2
18	2	Muszyna	małopolskie	21,36	1 246	162	4
19		Zagórz	podkarpackie	21,12	222	830	5
20	45	Prusice	dolnośląskie	20,06	882	264	5
21	70	Tłuszcz	mazowieckie	19,97	190	1 028	2
22		Łosice	mazowieckie	19,20	57	1 109	2
23		Dąbrowa Białostocka	podlaskie	18,97	236	843	3
24		Ciechanowiec	podlaskie	18,70	493	632	3
25	9	Myszyniec	mazowieckie	18,63	1 522	24	1
26		Radzionków	śląskie	18,51	287	606	5
27		Kargowa	lubuskie	18,30	167	431	8
28		Sieradz	tódzkie	17,95	243	601	5
29		Trzebiatów	zachodniopomorskie	17,95	1 392	76	1
30		Bochnia	małopolskie	17,78	114	854	3
31	47	Zwierzyniec	lubelskie	17,67	989	359	1
32		Opoczno	tódzkie	17,31	136	890	2
33	57	Dęblin	lubelskie	17,26	192	928	1
34		Działdowo	warmińsko-mazurskie	17,12	113	810	3
35	39	Łochów	mazowieckie	16,88	951	167	3
36	18	Nowe Brzesko	małopolskie	16,87	832	340	2
37		Tyszowce	lubelskie	16,33	895	256	2
38		Kępice	pomorskie	16,26	362	315	6
39		Skarżysko-Kamienna	świętokrzyskie	16,22	261	305	7
40		Żywiec	śląskie	16,14	115	660	4
41		Zabno	małopolskie	15,93	1 019	219	1
42		Zator	małopolskie	15,72	535	485	2
43	55	Piwniczna-Zdrój	małopolskie	15,59	898	120	3
44		Czarna Białostocka	podlaskie	15,48	336	701	1
45	60	Stronie Śląskie	dolnośląskie	15,40	412	472	3
46		Jeziorka	warmińsko-mazurskie	15,37	261	248	7
47		Skawina	małopolskie	15,30	573	177	5
48	56	Brwinów	mazowieckie	15,16	1 232	9	1
49		Milanówek	mazowieckie	14,91	646	180	4
50		Nowe Miasteczko	lubuskie	14,70	139	629	3
51	91	Mikołów	śląskie	14,56	323	231	6
52		Mszczonów	mazowieckie	14,39	199	480	4
53	86	Krasnobród	lubelskie	14,28	691	271	2
54		Bukowno	małopolskie	14,07	495	321	3
55		Kościerzyna	pomorskie	13,93	139	578	3
56		Wałbrzych	dolnośląskie	13,71	244	233	6
57		Dzierżoń	pomorskie	13,66	1 074	27	1
58		Świdnica	dolnośląskie	13,53	157	286	6
59		Barlinek	zachodniopomorskie	13,31	163	267	6
60	23	Ulanów	podkarpackie	13,26	404	418	2
61	93	Białobrzegi	mazowieckie	13,20	268	516	2
62		Dąbrowa Tarnowska	małopolskie	13,09	257	433	3
63		Jawor	dolnośląskie	13,06	74	234	7
64		Olsztynek	warmińsko-mazurskie	13,04	219	375	4
65		Stalowa Wola	podkarpackie	13,02	545	380	1
66		Buk	wielkopolskie	12,85	377	243	4
67		Konieczpol	śląskie	12,78	599	240	2
68		Kudowa-Zdrój	dolnośląskie	12,66	396	217	4
69		Głogów	dolnośląskie	12,66	101	438	4
70		Grodzisk Mazowiecki	mazowieckie	12,57	381	221	4
71		Środa Wielkopolska	wielkopolskie	12,55	142	483	3
72		Zelów	tódzkie	12,44	984	12	1
73	67	Bardo	dolnośląskie	12,30	750	178	1
74	29	Cieszanów	podkarpackie	12,30	456	231	3
75	13	Puławy	lubelskie	12,23	713	201	1
76		Rydułtowy	śląskie	12,12	269	359	3
77		Sztum	pomorskie	12,10	340	221	4
78		Odolanów	wielkopolskie	12,08	950	14	1
79		Dobczyce	małopolskie	11,93	722	90	2
80		Bytom Odrzański	lubuskie	11,93	197	484	2
81		Dynów	podkarpackie	11,86	478	269	2
82		Bodzentyn	świętokrzyskie	11,74	167	494	2
83	32	Żarki	śląskie	11,70	311	467	1
84		Solec Kujawski	kujawsko-pomorskie	11,68	534	215	2
85		Rajgród	podlaskie	11,68	150	586	1
86		Pilica	śląskie	11,67	457	188	3
87		Zgorzelec	dolnośląskie	11,67	249	177	5
88		Opalenica	wielkopolskie	11,56	271	487	1
89	16	Natęczów	lubelskie	11,51	828	67	1
90		Goleniów	zachodniopomorskie	11,48	108	186	6
91	52	Myslenice	małopolskie	11,44	898	10	1
92		Brześć Kujawski	kujawsko-pomorskie	11,41	421	365	1
93		Nowy Targ	małopolskie	11,41	274	308	3
94		Środa Śląska	dolnośląskie	11,30	349	328	2
95	71	Drohiczyn	podlaskie	11,30	835	47	1
96		Jelcz-Laskowice	dolnośląskie	11,20	137	313	4
97		Oleśnica	dolnośląskie	11,16	215	252	4
98		Kalety	śląskie	11,14	108	414	3
99		Leśnica	opolskie	11,11	601	42	3
100		Gryfino	zachodniopomorskie	11,10	471	223	2

Przychody z UE - paragraf z końcówką 1, 5, 7, 8

Promujemy współpracę

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA | Życie Europejczyka nie zamyka się w gminie. Stąd propozycja, by samorządy wychodziły poza sztywne granice administracyjne – mówi minister rozwoju regionalnego.

W: Zbliżamy się do końca okresu 2007–2013. Jak ocenia pani wykorzystanie dotacji unijnych przez samorządy lokalne?

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA: Bardzo pozytywnie, choć nie bezkrytycznie. Samorządy są, obok przedsiębiorstw, najaktywniejszym beneficjentem pieniędzy europejskich. Prawie jedna trzecia wartości wszystkich realizowanych w Polsce projektów dotowanych z UE to inwestycje jednostek samorządu terytorialnego. Dofinansowanie unijne tych przedsięwzięć sięgnęło już 73 mld zł. Z reguły to bardzo dobre, rozwojowe projekty, poprawiające jakość życia mieszkańców.

Wiele gmin zadłużyło się jednak ponad miarę, aby zdobyć środki własne na finansowanie inwestycji dotowanych przez Unię.

Zapewnienie wkładu własnego należy do podstawowych reguł działania funduszy UE i tego nie zmienimy. Dobre wiadomości są takie, że udało się wynegocjować utrzymanie możliwości refundacji VAT w nowej perspektywie. Zgoda Brukseli wcale nie była pewna. Poza tym maksymalny poziom dofinansowania wciąż będzie wynosił 85 proc. Dzięki tym decyzjom instytucjom sektora publicznego, w tym samorządom, łatwiej będzie zapewnić pieniądze na udział własny w finansowaniu inwestycji. Będzie on po prostu niższy. Nie ma co ukrywać, że niektóre samorządy przeszacowały swoje możliwości finansowe, sięgając po fundusze na lata 2007–2013, i mogą mieć problemy ze znalezieniem środków na wkład własny w nowej perspektywie. Zdecydowana większość z nich planuje jednak wydatki rozwojowe długofalowo, mając na uwadze nie tylko następne wybory samorządowe, ale i kolejne lata. Jesteśmy i zawsze będziemy ich sojusznikiem.

Z jednej strony jest problem z zadłużeniem, a z drugiej – długie listy rezerwowo projektów. Jak to pogodzić?

Skala potrzeb jest i pewnie zawsze będzie większa niż dostępne środki finansowe. O tym było wiadomo od początku. Zresztą nie dotyczy to tylko samorządów. Kluczowe jest ustalenie właściwych priorytetów i wsparcie w pierwszej kolejności tych inwestycji, które przyczyniają się do osiągnięcia średnio- i długookresowych celów rozwojowych oraz do powiększenia tzw. bazy podatkowej. Na część projektów rezerwowo można znaleźć możliwość dofinansowania w momencie, gdy w danym programie lub okresie jego działania pojawiają się oszczędności. Dlatego samorządy, zgłaszając więcej projektów, są przygotowane na taką okoliczność.



ROBERT GARDZIŃSKI

Samorządy lokalne będą musiały mocniej ze sobą współpracować. Mam na myśli zintegrowane inwestycje terytorialne i obszary funkcjonalne.

Będziemy promować taką współpracę. Chodzi przede wszystkim o zmianę sposobu prowadzenia polityki rozwoju. Życie Europejczyka nie zamyka się w jednej gminie czy powiecie, stąd propozycja wyjścia poza sztywne granice administracyjne. Aby dostać fundusze na taką współpracę, samorządy będą musiały zawierać partnerstwo i przedstawić plan działań w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Wsparcie otrzymają projekty dotyczące np. transportu publicznego czy gospodarki niskoemisyjnej. Wskazaliśmy, że ZIT-y powinny być realizowane w miastach wojewódzkich i ich obszarach funkcjonalnych, ale nie zamykamy drzwi przed mniejszymi miastami. Marszałek województwa będzie mógł zdecydować o stworzeniu ZIT-u w innym ośrodku.

Coraz mocniej decentralizuje pani podział i zarządzanie środkami unijnymi, przekazując to marszałkom. Z czego to wynika?

Z doświadczenia, bo marszałkowie najlepiej wiedzą, na co potrzebne są fundusze w ich województwach. Bardzo dobrze poradzi sobie z inwestycjami unijnymi w tej perspektywie, więc mam podstawy, by sądzić, że tak samo będzie w przyszłości. Nie jestem superministrem, który zna odpowiedź na każde pytanie dotyczące rozwoju wszystkich zakątków Polski. Samorządy województw same opracowują swoje strategie rozwoju i na ich podstawie tworzą obecnie programy regionalne. W konsultacjach obu dokumentów uczestniczą także samorządy niższego szczebla.

Przed regionami stoi też wyzwanie w postaci programów dwufunduszy?

Nie jest to dla nas całkowitą nowością, bo pewne doświadczenia z dwufunduszu

szowością mamy z okresu 2004–2006. Ideałem byłaby możliwość dofinansowania jednej inwestycji z dwóch funduszy, ale na to nie chce się zgodzić Komisja Europejska. Wyzwaniem będzie więc takie ukierunkowanie pieniędzy, żeby z obu źródeł finansowane były projekty wobec siebie komplementarne. Możliwe są różne rozwiązania, m.in. nabory nie na dofinansowanie jednego projektu, ale całego pakietu czy organizowanie bliźniaczych naborów. Przykładowo szkoła kupuje sprzęt komputerowy, a jednocześnie pozyskuje fundusze na program w postaci dodatkowych zajęć dla uczniów i szkoleń dla nauczycieli. Będziemy rekomendować takie podejście.

W przypadku firm po 2013 roku więcej pieniędzy ma być oferowanych w formie pożyczek i innych instrumentów zwrotnych. Gminy też dostaną mniej dotacji, a więcej kredytów?

Faktycznie instrumenty zwrotne będą kierowane do przedsiębiorców w większym stopniu niż dotychczas. Zwłaszcza w przypadku prostego wsparcia inwestycyjnego. Tam, gdzie innowacyjny projekt obarczony będzie ryzykiem, zaproponujemy stosowanie dotacji. Samorządy także będą korzystały z zwrotnych form finansowania. Już w tej perspektywie projekty rewitalizacyjne objęte są inicjatywą Jessica. Na razie analizujemy obszary, w których moglibyśmy wprowadzić instrumenty zwrotne.

A na co z programów krajowych mogą liczyć samorządy po 2013 roku?

To, na jakie inwestycje samorządy będą mogły uzyskać fundusze z poszczególnych programów krajowych, jest jeszcze przedmiotem ustaleń. Wiemy natomiast, że oprócz programów regionalnych największym źródłem funduszy dla samorządów będzie następca programu „Infrastruktura i środowisko”. Będą tam pieniądze np. na termomodernizację, gospodarkę wodno-ściekową i odpadową.

W okresie 2014–2020 samorządy pozostaną głównym odbiorcą pieniędzy z Unii?

Jak najbardziej. Samorządy z jednej strony zostały włączone w zarządzanie programami operacyjnymi, a drugiej są beneficjentami unijnej pomocy. To pokazuje, że są nieodzownym partnerem w działaniach na rzecz efektywnego wykorzystania funduszy europejskich. Bardzo dobrze, że wiele samorządów już teraz planuje inwestycje, na które będą pozyskiwane pieniądze z nowego budżetu UE. Zdobyte doświadczenie może im w tym pomóc.

—rozmawiał Artur Osiecki



•METODOLOGIA RANKINGU: EUROPEJSKI SAMORZĄD

Jak ocenialiśmy samorządy pozyskujące dotacje z UE

■ Przygotowując ranking „Europejski samorząd”, jak co roku samorządy sklasyfikowaliśmy w trzech kategoriach: I. miasta na prawach powiatu, II. gminy miejskie i miejsko-wiejskie, III. gminy wiejskie.

■ Wykorzystaliśmy dane z Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Zestawienie powstało na podstawie danych o dochodach budżetowych pochodzących z funduszy unijnych (dochody: środki unijne § z końcówką 1, 5, 7 i 8) oraz na podstawie wielkości wsparcia unijnego przyznane-go jednostkom samorządu terytorialnego z krajowych programów operacyjnych (In-

frastruktura i środowisko, Kapitał ludzki, Innowacyjna gospodarka, Rozwój Polski Wschodniej, Pomoc techniczna) i regionalnych programów operacyjnych. W przypadku danych z resortu rozwoju regionalnego wzięliśmy pod uwagę jedynie wartość dofinansowania unijnego bez tzw. wkładu krajowego.

Analizując nowe umowy o dofinansowanie, tak jak w dwóch poprzednich latach braliśmy pod uwagę wyłącznie dane za ostatni rok, czyli w tym przypadku 2012.

Tak jak rok temu, analizując umowy o dofinansowanie podpisane w 2012 roku uwzględniliśmy (już po raz trzeci) dotacje pozyskane przez spółki komunalne,

w których samorząd ma co najmniej 51 proc. udziałów.

■ Zasady przyznawania punktów samorządom się nie zmieniły. Tak jak w roku ubiegłym jednostka samorządu terytorialnego mogła maksymalnie uzyskać 100 punktów, w tym: +45 punktów za wartość wykazanych w budżecie za 2012 r. dochodów z funduszy unijnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, +45 punktów za łączną wartość umów o dofinansowanie (z wyżej wymienionych programów operacyjnych), zawartych w 2012 roku, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, +10 punktów za liczbę podpisanych umów.

—osa

•FUNDUSZE UNIJNE – MIASTA NA PRAWACH POWIATU

poz. 2013	poz. 2012	Miasto	Województwo	Suma punktów	Przychody z UE w 2012 r. (zł/osoba)	Umowy podpisane w 2012 r. (zł/osoba)	Liczba podpisanych umów (szt.)
1	21	Gdańsk	pomorskie	92,08	1 889	4 024	5
2	8	Krosno	podkarpackie	45,88	653	2 562	4
3	27	Rzeszów	podkarpackie	45,85	698	2 354	7
4	7	Olsztyn	warmińsko-mazurskie	40,39	481	2 251	9
5	30	Płock	mazowieckie	33,44	577	1 389	10
6	5	Białystok	podlaskie	30,94	665	457	24
7	4	Lublin	lubelskie	28,71	449	1 238	10
8	18	Wrocław	dolnośląskie	26,84	529	641	17
9	32	Toruń	kujawsko-pomorskie	26,00	869	65	11
10	34	Jelenia Góra	dolnośląskie	23,39	682	268	10
11	57	Świętochłowice	śląskie	20,88	237	1 103	7
12	56	Gorzów Wielkopolski	lubuskie	19,99	71	1 487	4
13	25	Zabrze	śląskie	18,70	524	369	5
14		Nowy Sącz	małopolskie	18,29	146	1 176	4
15	17	Elbląg	warmińsko-mazurskie	17,07	395	425	7
16	20	Jaworzno	śląskie	16,78	290	771	3
17	35	Dąbrowa Górnicza	śląskie	16,71	605	58	4
18	11	Częstochowa	śląskie	16,49	314	246	15
19	3	Kielce	świętokrzyskie	16,24	443	137	10
20	31	Tychy	śląskie	15,86	578	39	4
21	2	Przemysł	podkarpackie	15,09	567	68	2
22	13	Rybnik	śląskie	14,71	404	232	6
23	51	Włocławek	kujawsko-pomorskie	14,38	561	17	2
24	12	Łomża	podlaskie	14,27	159	640	8
25		Tarnobrzeg	podkarpackie	14,15	295	302	9
26	9	Jastrzębie-Zdrój	śląskie	13,44	460	74	4
27	16	Gdynia	pomorskie	13,19	469	31	4
28	36	Szczecin	zachodniopomorskie	12,43	285	96	11
29	37	Chorzów	śląskie	12,35	231	276	9
30	55	Suwałki	podlaskie	11,99	344	303	1
31	15	Chełm	lubelskie	11,91	126	721	2
32	39	Siedlce	mazowieckie	11,69	413	91	2
33	24	Biała Podlaska	lubelskie	11,22	453	1	1
34	55	Stupsk	pomorskie	11,20	361	83	4
35	1	Konin	wielkopolskie	10,19	262	92	7
36	10	Poznań	wielkopolskie	10,17	341	147	1
37	44	Opole	opolskie	10,02	184	280	6
38	33	Koszalin	zachodniopomorskie	9,38	326	69	2
39	53	Świnoujście	zachodniopomorskie	9,37	166	223	7
40	6	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie	9,24	158	154	9
41	29	Bytom	śląskie	8,64	247	61	5
42	49	Grudziądz	kujawsko-pomorskie	8,52	229	88	5
43	52	Łódź	łódzkie	8,15	163	46	9
44	45	Zielona Góra	lubuskie	8,10	186	68	7
45	54	Sosnowiec	śląskie	7,78	211	134	3
46	47	Tarnów	małopolskie	7,32	182	82	5
47	14	Bielsko-Biała	śląskie	7,27	224	24	4
48	46	Ruda Śląska	śląskie	7,15	173	85	5
49	38	Katowice	śląskie	6,99	112	52	9
50	19	Kraków	małopolskie	6,97	79	45	11
51	40	Żory	śląskie	6,73	142	114	5
52	60	Legnica	dolnośląskie	6,60	135	117	5
53		Piotrków Trybunalski	łódzkie	6,57	234	15	2
54	41	Radom	mazowieckie	6,21	177	66	3
55	23	Gliwice	śląskie	5,81	80	163	5
56	28	Skierniewice	łódzkie	4,42	123	58	2
57	58	Piekary Śląskie	śląskie	4,36	100	66	3
58	42	Siemianowice Śląskie	śląskie	2,95	101	12	1
59	59	Mysłowice	śląskie	1,90	58	9	1

Przychody z UE - paragraf z końcówką 1, 5, 7, 8

•FUNDUSZE UNIJNE – GMINY WIEJSKIE

poz. 2013	poz. 2012	Gmina	Województwo	Suma punktów	Przychody z UE w 2012 r. (zł/osoba)	Umowy podpisane w 2012 r. (zł/osoba)	Liczba podpisanych umów (szt.)
1	16	Mielnik	podlaskie	55,70	1 186	3 920	3
2	35	Wisznice	lubelskie	51,37	1 837	1 065	4
3	4	Solec-Zdrój	świętokrzyskie	50,62	2 062	675	1
4		Końskowola	lubelskie	50,55	163	6 576	2
5	46	Wola Uhruska	lubelskie	49,65	1 563	1 833	3
6	41	Olsztyn	śląskie	47,99	1 176	2 679	4
7	29	Czernice Borowe	mazowieckie	47,43	1 993	138	3
8		Ciechanów	mazowieckie	44,26	589	4 443	1
9	98	Jeziorzany	lubelskie	41,99	1 874	14	1
10		Chodzież	wielkopolskie	38,11	72	5 192	1
11		Wiskitki	mazowieckie	36,88	666	2 681	4
12	25	Stroniec	mazowieckie	36,61	1 625	22	1
13		Ożarów	śląskie	33,26	833	1 618	4
14		Izabelin	mazowieckie	33,05	903	1 659	2
15		Jadów	mazowieckie	33,02	1 454	44	1
16	13	Grudusk	mazowieckie	32,28	1 429	13	1
17	39	Daszyna	łódzkie	31,93	1 413	13	1
18		Trzciana	małopolskie	31,26	1 379	24	1
19		Sztutowo	pomorskie	30,90	1 354	52	1
20		Ślemień	śląskie	30,87	904	896	5
21	68	Szczurowa	małopolskie	30,42	802	1 012	6
22		Moszczenica	małopolskie	30,41	775	1 679	2
23		Koszyce	małopolskie	30,40	1 139	517	2
24		Mrozy	mazowieckie	29,83	823	1 149	4
25		Budry	warmińsko-mazurskie	29,79	1 314	17	1
26	51	Kiwów	mazowieckie	29,65	1 308	17	1
27		Osina	zachodniopomorskie	29,04	1 141	311	2
28		Stupia	łódzkie	28,04	1 149	142	2
29		Lubrza	lubuskie	27,34	1 202	14	1
30		Płonia-Bramura	mazowieckie	26,39	878	619	3
31		Biłgoraj	lubelskie	26,02	879	708	2
32		Sękowa	małopolskie	25,84	1 135	11	1
33	83	Kije	świętokrzyskie	25,79	586	1 460	3
34		Konopiska	śląskie	25,28	909	211	4
35		Ślawno	łódzkie	25,26	1 105	20	1
36		Somianka	mazowieckie	24,96	932	89	4
37		Krasne	mazowieckie	24,94	1 032	208	1
38		Świerczów	opolskie	24,76	854	311	4
39	17	Krzyszów	podkarpackie	24,69	1 082	12	1
40		Dobroszyce	dolnośląskie	24,48	925	482	1
41		Szelków	mazowieckie	24,47	598	1 230	3
42		Rząśnia	łódzkie	24,09	519	1 572	2
43		Pokrzywnica	mazowieckie	24,05	356	1 940	3
44		Biszczka	lubelskie	23,76	509	1 702	1
45		Mircze	lubelskie	23,63	309	2 175	2
46		Starożreby	mazowieckie	23,58	929	337	1
47		Góra Św. Małgorzaty	łódzkie	23,15	1 010	14	1
48		Tuchomie	pomorskie	23,10	894	87	3
49	52	Backowice	świętokrzyskie	23,08	402	1 797	2
50		Rymań	zachodniopomorskie	22,92	828	416	2
51		Jarocin	podkarpackie	22,82	862	147	3
52		Polska Cerekiew	opolskie	22,33	948	95	1
53		Janów Podlaski	lubelskie	22,13	724	633	2
54	32	Zabrodzie	mazowieckie	22,06	867	22	3
55		Niedźwiada	lubelskie	22,05	958	20	1
56		Łapanów	małopolskie	21,95	832	115	3
57		Nowe Ostrowy	łódzkie	21,74	874	99	2
58		Krzynowłoga Mała	mazowieckie	21,50	515	1 208	2
59		Stare Miasto	wielkopolskie	21,46	626	555	4
60		Wijewo	wielkopolskie	21,38	160	2 467	1
61		Wartkowice	łódzkie	21,16	921	11	1
62		Karsin	pomorskie	21,04	617	670	3
63		Przemęt	wielkopolskie	20,98	337	1 551	3
64		Żabia Wola	mazowieckie	20,80	299	1 940	1
65		Rudka	podlaskie	20,66	889	40	1
66		Mycielin	wielkopolskie	20,18	874	16	1
67	22	Dźwierzuty	warmińsko-mazurskie	20,08	650	568	2
68		Stężyca	lubelskie	20,01	374	1 439	2
69		Radowo Małe	zachodniopomorskie	19,94	829	126	1
70		Budziszewice	łódzkie	19,77	855	16	1
71		Uścimów	lubelskie	19,75	852	23	1
72		Solina	podkarpackie	19,68	652	359	3
73		Oleśnica	świętokrzyskie	19,61	653	492	2
74	92	Lubiewo	kujawsko-pomorskie	19,55	285	1 803	1
75		Czarnocin	łódzkie	19,24	262	1 830	1
76		Końsk	lubuskie	19,21	775	45	2
77		Maków	łódzkie	19,19	704	266	2
78		Łąck	mazowieckie	19,16	92	2 213	2
79		Wołyń	lubelskie	18,86	567	656	2
80	12	Bodzechów	świętokrzyskie	18,71	726	129	2
81	86	Besko	podkarpackie	18,49	721	110	2
82		Pozezdrze	warmińsko-mazurskie	18,42	755	138	1
83	84	Trawniki	lubelskie	18,23	776	44	1
84		Platerów	mazowieckie	18,11	582	499	2
85		Jaświły	podlaskie	18,00	727	20	2
86		Stara Dąbrowa	zachodniopomorskie	17,99	774	14	1
87		Uście Gorlickie	małopolskie	17,92	767	27	1
88	89	Malanów	wielkopolskie	17,81	721	156	1
89		Zakrzówek	lubelskie	17,73	342	1 061	3
90	20	Wietrzychowice	małopolskie	17,72	317	1 434	1
91		Lipnica Wielka	małopolskie	17,54	751	21	1
92		Szczaniec	lubuskie	17,54	754	13	1
93		Giby	podlaskie	17,44	655	167	2
94		Dębica	podkarpackie	17,29	339	422	7
95		Brenna	śląskie	17,28	458	41	7
96	40	Stopnica	świętokrzyskie	17,27	501	487	3
97		Grębów	podkarpackie	17,23	546	338	3
98		Leoncin	mazowieckie	17,15	734	18	1
99		Cyców	lubelskie	17,13	729	33	1
100		Łękawica	śląskie	17,11	662	97	2

Przychody z UE - paragraf z końcówką 1, 5, 7, 8



Cztery umowy o dotacje w 2012 roku

GDAŃSK – I MIEJSCE W KATEGORII MIAST
Za pieniądze unijne powstają inwestycje transportowe, ale też system ochrony przed nadmiarem wody z opadów.

Trzy największe projekty realizowane przez Gdańsk, przy wsparciu funduszy UE pozyskanych w okresie 2007-2013, to budowa Trasy W-Z (odcinek Kartuska - Otomińska), gdański program rewitalizacji oraz ochrona wód Zatoki Gdańskiej. W końcu grudnia 2011 r. oddano do użytku ostatni odcinek Trasy W-Z. Stanowi ona teraz najważniejszą arterię łączącą miasto z autostradą A1. I jest dogodnym połączeniem śródmieścia Gdańska z obwodnicą Trójmiasta.

Dzięki gdańskiemu programowi rewitalizacji zmieniają się cztery dzielnice tego miasta: Letnica, Dolne Miasto, Nowy Port i Dolny Wrzeszcz. Celem rewitalizacji jest podniesienie atrakcyjności przestrzeni miejskiej oraz pobudzenie społeczności lokalnych do współdziałania z organizacjami pozarządowymi.

Jeszcze przed Euro 2012 miasto zrealizowało większą część programu rewitalizacji Letnicy. Jest to dzielnica, w sąsiedztwie której powstał stadion piłkarski i Centrum Wystawienniczo-Kongresowe Amber Expo. Inwestycje w Letnicy rozpoczęły się w 2011 r. Gruntownie wyremontowano 29 budynków. Gdańskie TBS wybudowały tam ponad 120 nowych mieszkań.

W ramach ochrony wód Zatoki Gdańskiej miasto rozbudowało i zmodernizowało system odprowadzania wód opadowych, a także system retencjonowania i zapobiegania powodziom będącym wynikiem opadów (partnerem projektu jest Pruszcz Gdański). Zrealizowana już inwestycja składała się z 19 zadań. Była wśród nich m.in. budowa nowych kolektorów kanalizacji deszczowej, zbiorników retencyjnych i przepompowni wód deszczowych. Przy okazji miasto wzbogaciło się o kolejne rekreacyjne tereny zielone.

W ubiegłym roku, co przelożyło się na sukces w rankingu „Rz”, Gdańsk podpisał kolejne cztery umowy o dofinansowa-



Trasa Słowackiego w Gdańsku

nie unijne. Trzy z nich mieszczą się w programie „Infrastruktura i środowisko” (1. „Połączenie Portu Lotniczego z Portem Morskim Gdańsk - Trasa Słowackiego”; 2. Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej, etap III A; 3. Połączenie dróg krajowych - Trasa Sucharskie-

go). Natomiast czwarta umowa została zawarta w ramach programu regionalnego. Dotyczy wykonania kompleksowej dokumentacji projektowej dla ulicy Nowej Bulońskiej Północnej.

Trasa Słowackiego pozwoli na poprawę dostępu lądowego

do portów: morskiego i lotniczego w Gdańsku. A przede wszystkim usprawni tranzyt oraz komunikację między dzielnicami górnego i dolnego tarasu miasta. Długość trasy wyniesie około 18 km. Najbardziej spektakularnym jej fragmentem będzie najdłuższy

w Polsce tunel pod rzeką (martwą Wisłą). Inwestycja, podzielona na cztery zadania, ma kosztować 1,49 mld zł, z czego wkład UE to 1,15 mld zł.

Miasto kontynuuje też Gdański Projekt Komunikacji Miejskiej. Jak podkreślają urzędnicy magistratu, powszechnie dostępny, sprawny i ekologiczny transport publiczny to jeden z priorytetów władz miasta. Rozbudowa i poprawa funkcjonowania ekologicznej komunikacji tramwajowej ma się przyczynić do zmniejszenia ruchu samochodowego.

W planach jest też budowa Trasy Sucharskiego i połączenie jej z obwodnicą południową oraz autostradą A-1.

– Czas PRL cofnął Polskę w stosunku do Europy o lata świetlne. Musimy odrabiać przepaść, jaka dzieli nas od innych miast europejskich. Bez dotacji unijnych ten wyścig z czasem byłby po prostu niemożliwy. Europejska pomoc jest nieoceniona. Pozwala na mozolne nadrabianie straconych dziesięcioleci – mówi Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska. – Artur Osiecki

Unia pomaga wykorzystać naturalne bogactwo

UNIEJÓW – I MIEJSCE WŚRÓD MNIEJSZYCH MIAST
Miasto to zwyciężyło wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Od kilku lat konsekwentnie inwestuje w projekt termalny. I potrafi pozyskać na to środki z UE.

Na stronie internetowej urzędu miasta można przeczytać, że Uniejów to pierwsze uzdrowisko termalne w Polsce. A wszystko to dzięki realizacji wieloletniej inwestycji Termy Uniejów - Regionalny Markowy Produkt Turystyki Uzdrawiskowej dofinansowanej z regionalnego programu operacyjnego województwa

łódzkiego na lata 2007-2013. W maju ubiegłego roku otwarto w Uniejowie nowoczesny kompleks basenów termalnych, zespół muzealno-noclegowy Zagroda Młynarska, centrum artystyczno-kulturalne Dom Pracy Twórczej, kompleks boisk z zapleczem sportowym oraz odrestaurowany zamek arcybiskupów gnieźnieńskich z XIV wieku. Wszystkie te inwestycje wchodziły w skład projektu Termy Uniejów. Od lata ubiegłego roku miasto ma status uzdrowiska termalnego.

Józef Kaczmarek, burmistrz Uniejowa, podkreśla, że dzięki środkom unijnym gmina może wykorzystać swoje największe

bogactwo, jakim są wody lecznicze. Uniejowskie wody, odkryte w latach 70. ubiegłego wieku, mogą być wykorzystywane zarówno do ogrzewania domów, jak i w szeroko pojętym leczeniu oraz rekreacji. Są szczególnie korzystne w leczeniu chorób reumatycznych i zwyrodnieniowych, nerwic, przewlekłych chorób dróg oddechowych i zatok oraz otyłości. Poleca się też je w okresach rekonwalescencji po urazach i zabiegach chirurgicznych.

Od kilku lat Uniejów konsekwentnie inwestuje w projekt termalny. W ubiegłym roku gmina pozyskała na ten cel kolejne pieniądze. Chodzi o

projekt „Budowa i kompleksowa promocja marki - Termy Uniejów etap III”.

Miasto dostało też środki z krajowego programu operacyjnego „Kapitał ludzki” na indywidualizację programu nauczania w szkołach podstawowych. Pieniądże przeznaczono na dodatkowe zajęcia dla uczniów klas I-III oraz na uzupełnienie bazy dydaktycznej szkół. Uniejów pozyskał też w 2012 r. dwie dotacje z programu regionalnego na przedsięwzięcia związane z terenami aktywizacji gospodarczej.

Umowy te sprawiły, że Uniejów utrzymał I miejsce w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich z 2012 r. – osa



Termy uniejowskie to sztandarowa, kilkietapowa inwestycja gminy

Priorytet to rozwój turystyki

MIELNIK – I MIEJSCE WŚRÓD GMIN WIEJSKICH
Pieniądze z UE mają pomóc gminie przyciągnąć turystów. Budowana jest też kanalizacja, a mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem cyfrowym dostają dostęp do Internetu.

– Dzięki dotacjom gmina Mielnik ma szansę powrócić do dawnej historycznej świetności, a także powstrzymać emigrację młodych ludzi w poszukiwaniu stabilnej pracy – mówi Adam Tobota, wójt gminy. – Stawiamy na rozwój turystyczny regionu. Główną atrakcją ma być Park Historyczny Trylogia. Pierwszy etap, Stacja Chreptiowska, powstanie do końca br. Będzie kosztować ok. 30 mln zł, z czego 27 mln zł pochodzi z funduszy unijnych. Do budowy kolejnych etapów, przeznaczonych pod usługi hotelarskie, poszukiwani są inwestorzy.

Źródłem współfinansowania Parku Trylogia jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego. Stacja Chreptiowska wraz z infrastrukturą ma być jednym z 11 elementów Parku Historycznego, który przeniesie odwiedzających w scenariusz XVII-wiecznej Rzeczypospolitej Obojga Narodów (zostaną wykorzystane motywy z „Trylogii” Sienkiewicza i jej ekranizacji w reżyserii Jerzego Hoffmana).

– Do rozwoju atrakcyjności turystycznej regionu przyczyni się również budowa kładki pieszo-rowerowej na rzece Bug w miejscowości Niemirów. Gmina otrzyma na to dotację 7 mln zł – mówi wójt Mielnika. Budowa kładki wraz z zagospodarowaniem bezpośrednio przylegającego do niej terenu oraz połączeniem z ciągiem ścieżek rowerowych to część większego przedsięwzięcia, jakim jest projekt „Trasy rowe-

rowe w Polsce wschodniej – województwo podlaskie”.

Gmina zadbała też o to, aby jej mieszkańcy mogli korzystać z nowych technologii. Dotowany z programu „Innowacyjna gospodarka” projekt przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu w gminie przewiduje zakup zestawów komputerowo-

ych i usługi dostępu do Internetu dla 85 gospodarstw domowych. Chodzi o osoby spełniające kryteria uprawniające do otrzymywania pomocy społecznej (m.in. świadczenia rodzinne, niepełnosprawność). Ludzie ci zostaną przeszkoleni w zakresie obsługi komputera i korzystania z In-

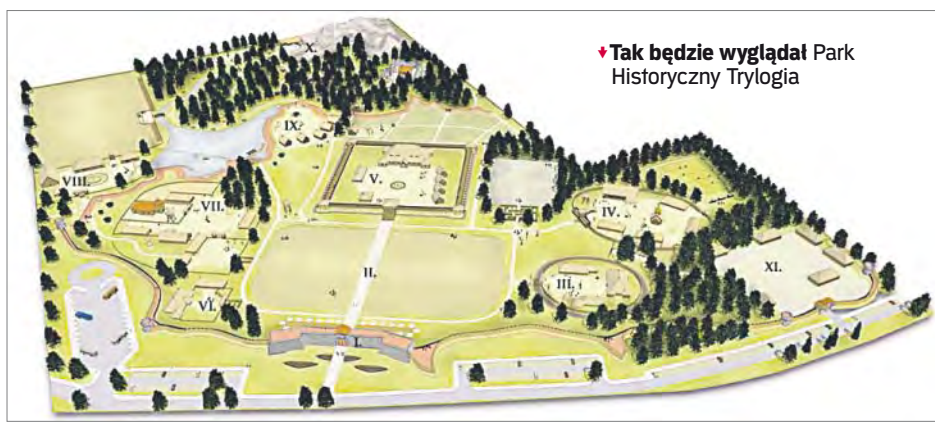
ternetu. Komputery trafią też do Zespołu Szkół w Mielniku (65 sztuk), Gminnej Biblioteki Publicznej (sześć sztuk) i Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji (cztery). Będą przeznaczone dla mieszkańców zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, których nie objęto wsparciem bezpo-

średnim (zakup komputera i usługi internetowej).

W ubiegłym roku gmina podpisała trzy kolejne umowy o dotacje. Pierwsza z nich (z programu regionalnego) ma posłużyć do sfinansowania budowy kanalizacji sanitarnej i modernizacji stacji uzdatniania wody w Mielniku. W ramach tej inwestycji powstanie 14 km sieci kanalizacji sanitarnej. Obejme ona wszystkie zabudowania w granicach administracyjnych Mielnika. Zostanie do niej podłączonych 525 gospodarstw domowych.

W 2012 r. gmina pozyskała też dwa granty z programu „Kapitał ludzki”. Pierwszy jest przeznaczony na przedsięwzięcie „Skuteczne NGO – strategia współpracy gminy Mielnik z organizacjami pozarządowymi”. A za drugi grant zrealizowano projekt polegający na indywidualizacji procesu nauczania.

– Artur Osiecki



Tak będzie wyglądał Park Historyczny Trylogia